

Predavanja i radionice za istraživače

Sekcija bibliotekara i knjižničara Zajednice instituta Srbije pripremila je seriju predavanja i radionica namenjenih istraživačima. U izboru tema rukovodili smo se ličnim iskustvom u kontaktu sa istraživačima u institucijama u kojima radimo. U zavisnosti od interesovanja istraživača, planiramo da vremenom uključimo i nove teme. Pozivamo vas da svoje sugestije šaljete na adresu bibliotekeinstituta@gmail.com.

Predavači su bibliotekari, redovni i pridruženi članovi Sekcije bibliotekara i knjižničara ZIS. S obzirom na to da Sekcija nema svoje prostorije i da je ranije iskustvo pokazalo da je veoma teško uskladiti termine predavanja sa obavezama istraživača (naročito ako se predavanja odvijaju van njihovog radnog mesta), smatramo da će se najbolji efekat postići ako naši predavači budu održavali predavanja u prostorijama vaših instituta, a na vaš poziv.

Procedura zakazivanja predavanja vrlo je jednostavna: treba samo kontaktirati predavača kako biste se dogovorili oko termina. Zamolite bibliotekare u Vašem institutu da Vam u tome pomognu. Sva predavanja su besplatna, a po potrebi se mogu organizovati i više puta u istoj instituciji. Organizator treba da obezbedi prostor, kompjuter sa pristupom internetu i projektor, i treba da pošalje zvanično pozivno pismo predavaču.

Materijali sa predavanja biće javno dostupni na sajtu Sekcije:
<http://www.itn.sanu.ac.rs/sekcija/index.php/edukacija>.

Predavanje: Naučne informacije za istraživače: KoBSON – pristup, mogućnosti i namena

KoBSON portal, kao vazan alat u nauci, sve se više koristi među istraživačima. Na predavanju će biti predstavljen ovaj portal i biće demonstrirane njegove mogućnosti i načini pretraživanja časopisa i knjiga u akademskim elektronskim bazama podataka. Naučićete kako da u najvažnijim bazama ovog portala pronađete traženi članak ili knjigu koja vam je neophodna za vaše istraživanje. Poseban akcenat biće na bazama podataka u oblasti tehničkih nauka. Predavanje je prvenstveno namenjeno mlađim istraživačima.

Uslovi za realizaciju predavanja: pristup internetu i projektor

Trajanje: 45–60 minuta

Predavač: Miljana Todorović, bibliotekar Matematičkog fakulteta Univerziteta u Beogradu

Kontakt: miljana@matf.bg.ac.rs; 011/202 78 49

Predavanje: Citatni indeksi, kategorizacija časopisa i bibliometrijski indikatori

U okviru prezentacije biće dat pregled izvora koji pružaju podatke o citiranosti kao što su Web of Science, Scopus, Google Scholar, kako bi se objasnile sličnosti i razlike među njima i njihovo mesto u evaluaciji rada istraživača. Objasniće se način izrade pregleda citiranih radova u Univerzitetskoj biblioteci „Svetozar Marković“, odnosno rezultati koje istraživači dobijaju kada Biblioteci upute zahtev za izradu citiranosti. Predstaviće se i baza Journal Citation Report (JCR) ili SCI liste i druge liste kategorizovanih časopisa. Jedan deo izlaganja biće posvećen drugim bibliometrijskim indikatorima, pre svega Hiršovom indeksu.

Uslovi za realizaciju predavanja: pristup internetu i projektor

Trajanje: 60 minuta + vreme za diskusiju

Predavač: Dragana Stolić, Univerzitetska biblioteka „Svetozar Marković“

Kontakt: stolic@unilib.bg.ac.rs; 011/33 70 160

Predavanje: Naukometrija i altmetrija

Jedan od glavnih parametara za evaluaciju naučnih radova istraživača je citatni index. U zavisnosti od citiranosti autora dobija se i naučno zvanje. Naukometrija se bavi merenjem, procenom i ocenom naučnog rada istraživača. Potrebno je samo da se urednici naučnih časopisa pridržavaju kriterijuma koje propisuje ISI Thompson Scientific. Thompson Reuters Impact Factor - TRIF je veoma rasprostranjen u zemljama Zapadne Evrope. Nedostaci ovakvog vrednovanja su brojni, a neki od ključnih jesu sporost i vrednovanje časopisa prema citiranosti najnovijih radova, a ne vrednovanje individualnog rada istraživača.

Nova era digitalizacije otvorila je i nove mogućnosti istraživačima. Naučna zajednica je tradicionalno publikovanje preselila na online publikovanje, a nastanak društvenih mreža, naučnih blogova, kao i citatnih i web alata omogućio je brzu razmenu i deljenje naučnih informacija. Kao odgovor na ovu pojavu, usledio nastanak novog načina merenja individualnog rada istraživača - altmetrije. Altmetrija predstavlja aplikacije otvorenog pristupa (Altmetrics – Article Level Metrics, Logotto, Total Impact, Plum Metrics) koje prikupljaju podatke o količini viđenih, sačuvanih i deljenih naučnih radova, uz podatke o količini kometara, diskusiji i citiranju naučnih web izvora.

Uslovi za realizaciju predavanja: pristup internetu i projektor

Trajanje: 30–45 minuta

Predavač: Ana Ivković, Institut za onkologiju i radiologiju Srbije

Kontakt: analauda@gmail.com

Predavanje: Jedinствена identifikacija autora: ResearcherID, Scopus Author ID, ORCID

U akademskim bazama podataka ponekad je teško identifikovati autore, naročito u slučajevima kada su kombinacija imena i prezimena česte, ili se radi o naučnicama koje su promenile prezime. Jedinствена identifikacija može biti problem čak i kod autora čija imena nisu tako česta, ali su tokom karijere više puta menjali afilijaciju. Zato se relativno često dešava da u akademskim bazama podataka radovi jednog naučnika greškom budu pripisani drugom, što stvara pogrešnu sliku o njihovom učinku i uticaju.

Šta raditi u tim slučajevima?

Na ovom predavanju biće reči o tome zašto dolazi do grešaka u indeksnim i drugim akademskim bazama podataka i kako se te greške mogu ispraviti.

Objasnićemo kako se identifikacija autora može olakšati uz pomoć servisa kao što su ResearcherID i ORCID i pokazaćemo kako se uređuju profili na ovim servisima.

Biće reči i društvenim mrežama namenjenim naučnicima.

Uslovi za realizaciju predavanja: pristup internetu i projektor

Trajanje: 60-90 minuta

Predavač: Milica Ševkušić, Institut tehničkih nauka SANU

Kontakt: biblioteka@itn.sanu.ac.rs; 011/26 36 994, lokal 103

Radionica: Jedinствена identifikacija autora: ResearcherID, Scopus Author ID, ORCID

Na ovoj radionici, polaznici će naučiti kako da kreiraju profile na servisima ResearcherID i ORCID i isprave greške o sebi i svojim radovima u indeksnim bazama Scopus i Web of Science

Uslovi za realizaciju radionice: pristup internetu za svakog polaznika; direktan pristup Akademskoj mreži Srbije; polaznici treba da donesu laptop računar

Broj polaznika: 6–10

Trajanje: 90–120 minuta

Radionicu vodi: Milica Ševkušić, Institut tehničkih nauka SANU

Kontakt: biblioteka@itn.sanu.ac.rs; 011/26 36 994, lokal 103

Predavanje: Naučne informacije za istraživače: naučni časopisi u otvorenom pristupu

Ovo predavanje omogućiće Vam da saznate koje to baze podataka nude mogućnost pretraživanja časopisa u otvorenom pristupu i na koji način ih je moguće pretražiti. Pored toga, posebno će biti reči o naučnim časopisima iz oblasti matematike i astronomije koji se mogu naći u režimu otvorenog pristupa. Predavanje je namenjeno svim zainteresovanim istraživačima, a prvenstveno istraživačima koji izučavaju oblast matematike i astronomije.

Uslovi za realizaciju predavanja: pristup internetu i projektor

Trajanje: 45-60 minuta

Predavač: Miljana Todorović, bibliotekar Matematičkog fakulteta Univerziteta u Beogradu

Kontakt: miljana@matf.bg.ac.rs; 011/202 78 49

Predavanje: On-line kursevi za besplatno obrazovanje u otvorenom pristupu

Na ovom predavanju upoznaćete se sa najvažnijim sajtovima koji nude mogućnost besplatnog obrazovanja na Internetu, u otvorenom pristupu. Coursera, Edx, Academic Earth omogućiće Vam da sasvim besplatno ovladate oblastima za koje ste zainteresovani.

Uslovi za realizaciju predavanja: pristup internetu i projektor

Trajanje: 45–60 minuta

Predavač: Miljana Todorović, bibliotekar Matematičkog fakulteta Univerziteta u Beogradu

Kontakt: miljana@matf.bg.ac.rs; 011/202 78 49

Predavanje i radionica: Mendeley – program za organizovanje referenci, biblioteka jednog istraživača i akademska društvena mreža

Bibliografski alati su programi namenjeni prvenstveno akademskoj javnosti za generisanje, čuvanje i upravljanje citatnim podacima u cilju pojednostavljivanja istraživačkog rada i procesa pisanja naučnograda.

Mendeley je jedan od bibliografskih alata koji svakom korisniku nudi besplatnu registraciju i 2GB prostora za njegovu biblioteku. To znači da svaki istraživač u svojoj biblioteci može da čuva ne samo reference već i same radove na kojima može da radi i da ih razmenjuje sa drugim članovima zajednice. Svojoj biblioteci korisnik može da pristupi sa različitih uređaja (PC računara, tableta, telefona), popunjavanje biblioteke je automatizovano, kao i samo citiranje i izrada bibliografije. Program je jednostavan, podseća ni Windows okruženje, a zajednica pruža dobru podršku svim korisnicima.

Radionica počinje kratkim predavanjem u trajanju od 30 minuta. U ovom predavanju biće predstavljeni bibliografski alati uopšte i konkretno Mendeley : ko čini ovu zajednicu, kako ona funkcioniše, kako se postaje korisnik ovog alata.

Posle toga sledi radionica u trajanju od 120 minuta. U toku radionice svi učesnici će otvoriti svoj nalog na servisu Mendeley, korak po korak naučiti kako da kreiraju svoju ličnu biblioteku, kako da citiraju radove iz svoje biblioteke i kreiraju bibliografiju, kako da zavisno od potrebe menjaju stil citiranja i kako da prilagođavaju stil posebnim zahtevima, kako da edituju radove i anotiraju ih, kako da formiraju grupe i razmenjuju radove.

Za realizaciju ove radionice potreban je pristup računarima (idealno 2 istraživača za jednim računarom) sa pristupom internetu i projektor.

Materijal: <http://www.itn.sanu.ac.rs/sekcija/index.php/mendeley>

Uslovi za realizaciju radionice: pristup internetu za svakog polaznika; polaznici treba da ponesu laptop računar

Broj polaznika: 6–10

Trajanje: 30+120 minuta

Radionicu vodi: Zorica Janković, bibliotekar Instituta za biološka istraživanja „Siniša Stanković“

Kontakt: zorica.jankovic@ibiss.bg.ac.rs; 011/2078-324

Radionica: Zotero: nekomercijalni softver za organizovanje bibliografskih baza podataka i automatizovano formatiranje bibliografskih referenci

Zotero je nekomercijalni softver koji omogućava sakupljanje, organizovanje i čuvanje bibliografskih podataka i kompletnih dokumenata u elektronskom obliku, odnosno formiranje lične elektronske biblioteke koja se može čuvati na personalnom računaru, ali i na udaljenom serveru. Zahvaljujući tome, korisnik takvu digitalnu biblioteku može koristiti sa različitih računara, a može je, ako to želi, i delimično ili u potpunosti staviti na uvid drugim

korisnicima. Za razliku od baza podataka koje se mogu izraditi u programima kao što su Excel ili Access, Zotero poseduje i dodatke koji omogućavaju automatizovano formatiranje pojedinačnih referenci ili čitavih bibliografija i njihovo inkorporiranje u tekst naučnog rada.

Polaznici radionice naučiće kako se koristi bibliografski alat Zotero – od instalacije do formiranja i formatiranja bibliografije.

Materijal: <http://www.itn.sanu.ac.rs/sekcija/index.php/zotero>

Uslovi za realizaciju radionice: pristup internetu za svakog polaznika; polaznici treba da ponesu laptop računar

Broj polaznika: 6–10

Trajanje: 90-120 minuta

Radionicu vodi: Milica Ševkušić, Institut tehničkih nauka SANU

Kontakt: biblioteka@itn.sanu.ac.rs; 011/26 36 994, lokal 103

Predavanje: Zeleni otvoreni pristup – mogućnosti, obaveze i prednosti za istraživače

Otvoreni pristup je termin koji je poznat naučnoj zajednici i koji se u poslednje vreme sve više postavlja kao obaveza, pa čak i uslov za učešće u naučnim projektima. Izvesno je da će se ovaj trend nastaviti i u narednom periodu, a naučna zajednica na ove zahteve odgovara na različite načine.

Ova radionica počinje pričom o tome šta je to Otvoreni pristup i koje vrste otvorenog pristupa postoje, a zatim će biti predstavljen Zeleni otvoreni pristup – šta on predstavlja, pomoću kojih servisa proveravamo otvorenost određenih izdavača naučnih radova, šta su to digitalni repozitorijumi i kakvi sve repozitorijumi postoje. Šta su to institucionalni repozitorijumi i koji je značaj pohranjivanja radova u ove repozitorijume za istraživača, instituciju i celu naučnu zajednicu? Koji institucionalni digitalni repozitorijumi postoje u Srbiji? Koje zahteve finansijeri istraživanja postavljaju istraživačima i pomoću kojih servisa možemo proveriti odnos izdavača i finansijera? Posle prezentacije, na zahtev učesnika, biće izvršeno nekoliko pretraga u pomenutim servisima.

Uslovi za realizaciju predavanja: pristup internetu i projektor

Trajanje: 45 minuta

Predavač: Zorica Janković, bibliotekar Instituta za biološka istraživanja „Siniša Stanković“

Kontakt: zorica.jankovic@ibiss.bg.ac.rs; 011/2078-324

Predavanje: Predatorski izdavači

Tokom poslednjih decenija naučno izdavaštvo pretvorilo se u izvor velikih profita, što je otvorilo prostor za različite zloupotrebe, koje je ponekad teško prepoznati. Verovatno se i Vama desilo da dobijete poziv od „uglednog“ izdavača da objavite rad u „vodećem“ ili bar „perspektivnom“ časopisu. U najvećem broju slučajeva iza takvog poziva stoje pobude koje nemaju mnogo veze sa naukom, a izdavače koje takve pozive šalju zoveno „predatorima“. Na ovom predavanju pokušaćemo da objasnimo do kakvih zloupotreba može doći i da ukažemo na šta sve treba obratiti pažnju kako bi se predatori i potencijalni predatori na vreme prepoznali.

Uslovi za realizaciju predavanja: pristup internetu i projektor

Trajanje: 60 minuta

Predavač: Milica Ševkušić, Institut tehničkih nauka SANU

Kontakt: biblioteka@itn.sanu.ac.rs; 011/26 36 994, lokal 103

Predavanje: Korisni internet alati za istraživače i bibliotekare

Kako da Vaša ciljana publika bude upoznata sa vašim radom? Kako da se poveća vidljivost projekata istraživača? Kako da usluge naših biblioteka povećaju svoju vidljivost i predstavljaju svoje usluge što većem broju istraživača i korisnika? Zato postoje društvene mreže, blogovi, Wordpress sajtovi koji Vam nude ove mogućnosti. Naučićete kako da ovladate ovim alatima i da na taj način prezentujete svoj rad.

Uslovi za realizaciju predavanja: pristup internetu i projektor

Trajanje: 45-60 min.

Predavač: Miljana Todorović, bibliotekar Matematičkog fakulteta Univerziteta u Beogradu

Kontakt: miljana@matf.bg.ac.rs; 011/202 78 49

Predavanje i radionica: Upotreba multimedija u istraživačkom radu: formati, programi, alati

Predavanje

Kratko upoznavanje sa osnovnim multimedijalnim oblicima, formatima i programima za njihovo kreiranje i korišćenje. Kako upotrebiti multimedijalne alate u prezentaciji rezultata istraživanja? Kako napraviti efektanu prezentaciju i u nju uključiti foto/audio/video sadržaje? Koje aplikacije mogu biti od pomoći u radu?

Uslovi za realizaciju predavanja: pristup internetu i projektor

Radionica

Radionica podrazumeva direktno upoznavanje sa programima za multimedije. Kako i u kom programu napraviti audio ili video datoteku? Na koji način je priključiti prezentaciji? Koji su korisni onlajn alati i aplikacije? Kako pretvoriti tekst u audio?

Za realizaciju ove radionice potreban je pristup računarima, ponaosob za svakog korisnika, kao i slušalice sa mikrofonom ili samo mikrofonom (poželjna je, ne i nužna, jedna web kamera).

Broj polaznika: 5-10

Trajanje: 30+90=120 minuta

Predavač: Mirjana Nešić, bibliotekar, Beogradska politehnika

Kontakt: mnesic@politehnika.edu.rs; 066/31 89 74

Predavanje: Regulisanje autorskih prava – za naučnike

Pišete pregledni rad i želite da u njemu objavite grafičke priloge koje ste Vi ili neko drugi ranije objavili u nekom časopisu. Objavili ste naučni rad koji želite da uključite u zbornik radova ili monografiju. Za to vam je potrebna saglasnost izdavača.

Na predavanju ćete se upoznati sa tipičnim procedurama dobijanja saglasnosti za ponovno objavljivanje takvih sadržaja.

Objasnićemo, na primerima, kako funkcioniše servis RightsLink.

Pokazaćemo kako treba napisati molbu u slučajevima kada se zahtev ne može poslati preko servisa RightsLink.

Objasnićemo šta su Creative Commons licence.

Uslovi za realizaciju predavanja: pristup internetu i projektor

Trajanje: 60 minuta

Predavač: Milica Ševkušić, Institut tehničkih nauka SANU

Kontakt: biblioteka@itn.sanu.ac.rs; 011/26 36 994, lokal 103